

Beste raadsleden van de mooie gemeente Leeuwarden, beste voorzitter, wethouder, dames en heren,

Ik ben vakbondsbestuurder van de FNV in de winkelstraat. Toen in november de Leeuwarder Courant schreef over het plan van uw college om de winkeltijden op te rekken, zodat winkels open mogen zijn tot 12 uur 's nachts, op zondagochtend, op feestdagen zoals Pasen, Goede Vrijdag en zelfs op Dodenherdenking, kreeg ik al snel berichten vanuit mijn achterban. 'Daar gaat mijn zondagochtend met mijn gezin', zei een winkelmedewerkster van Hema.

Ik ben vandaag bij u te gast, om u duidelijk te maken waarom veel werknemers zo heftig reageren op dit plan. Veel winkelmedewerkers vinden het een slecht plan, als FNV zijn wij hier dan ook op tegen.

Winkelmedewerkers vinden het niet kies dat zij in het hele plan niet eens genoemd worden. Hun belangen tellen toch ook mee in Leeuwarden? Ik wil u vanuit de FNV oproepen om ook de stem van de winkelmedewerkers mee te nemen in uw besluitvorming. Want die mist nu, terwijl honderden mensen uit Leeuwarden en omstreken zich elke dag inzetten voor de winkels in uw mooie stad.

Op u rust een grote verantwoordelijkheid. U beslist over de privé-tijd van de mensen die tot de laagste inkomensgroepen van Nederland behoren. Veel winkelmedewerkers verdienen minimumloon. Dat is nu 1630 euro per maand (bruto), als je al een fulltime-contract hebt. Voor al die kinderen en jongeren die in de supermarkten werken, ligt dit bedrag veel lager. De flexibiliteit die verwacht wordt, is zeer hoog. Mensen moeten bijvoorbeeld 50 uur per week beschikbaar zijn, voor 30 uur werk. In privé-tijd bij een sportclub, of een cursus volgen, is vaak lastig te plannen. De zeggenschap over de roosters is vaak miniem. Ook al zien medewerkers van de grote ketens dat hun bedrijf winst maakt, en horen zij op tv dat de lonen omhoog kunnen, een redelijke beloning blijft al jaren uit.

Woensdag ben ik met een groep FNV-leden door de straten van Leeuwarden getrokken. Er zijn veel zorgen over dit plan: Een medewerker van een kleine juwelierszaak vertelde dat de veiligheid in de winkel onder druk staat. Met het oprekken van de openingstijden, wordt hetzelfde personeel vaak verspreid op de dag ingeroosterd. Minder mensen in de winkel dus, en zeker 's avonds is er toch ander publiek op straat. Een medewerkster van een kleinere winkel vertelde dat het nu al niet rendabel is om op koopavonden open te zijn; het publiek komt steeds meer druppelsgewijs, maar uiteindelijk komt er niet méér publiek. Een andere winkelmedewerkster vond dat er wel heel veel gevraagd wordt, tegen zo'n laag loon. En zij wil op kerstavond gewoon thuis zijn. Iemand anders zei dat ze de zorg voor haar twee kleine kinderen niet kan combineren met werken tot 12 uur 's nachts. Ik sprak ook ondernemers. Zij vertellen mij dat voor hen de opening op de koopavonden nu al een zware belasting is. En dan ook nog de zondagochtend? 'Albert Heijn zet goedkope kinderen in, maar als ik open wil, moet ik een ervaren kracht betalen, dus voor mij is dat veel duurder', zei een winkeleigenaar. We spraken ook klanten. Natuurlijk is het gemakkelijk om altijd in een winkel terecht te kunnen als je iets niet in huis hebt. Maar veel mensen vinden het plan belachelijk, zéker als zij horen over de lage lonen en slechte arbeidsomstandigheden in de winkels.

Raadsleden hebben een bijzondere positie. U staat misschien wel dicht bij al die winkelmedewerkers die in uw gemeente werken, dan veel grote winkeleigenaren. Laten we eerlijk zijn: de grote winkelketens pleiten het vurigst voor een '24-uurs-economie'. We zien ook in andere steden dat juist de multinationale ketens als eerste gebruikmaken van de oprekking van de winkeltijden. Het is bekend dat supermarkten vooral denken vanuit een eenzijdig winst oogmerk en aandeelhoudersbelang. De menselijke maat is ver te zoeken. Daarnaast zitten belangrijke beslissers van grote ketens vaak ver weg in het buitenland. Neem bijvoorbeeld Kruidvat, koploper in het openen van de winkel op ongebruikelijke tijden. Wist u dat de eigenaren van Kruidvat in China zitten? Denkt u dat zij geïnteresseerd zijn in het welbevinden van de werknemers, in duurzaamheid, of in de kleinere ondernemers van Leeuwarden? Welnee! Bedenk ook dat het geld dat de inwoners van Leeuwarden in deze winkels uitgeven, niet in onze lokale economie terecht komt. Grote ketens willen met de oprekking van de winkeltijden hun concurrentiepositie versterken ten opzichte van elkaar en van de lokale ondernemers. Terwijl het toch juist de lokale ondernemers zijn, die Leeuwarden een uniek karakter geven.

Beste voorzitter, beste raadsleden. Leeuwarden wil een aantrekkelijke winkelstad zijn. De winkelmedewerkers willen dat ook. In vergelijking met veel andere steden loopt Leeuwarden nu voorop. In veel andere steden is al toegegeven aan de wens van de grote ketens tot oprekking van de winkeltijden. Hoe mooi zou het zijn als Leeuwarden kiest voor de winkelmedewerkers en de kleinere ondernemers.